

Името *Ковратъ* или *Куртъ*, още Кувратъ или Кроватъ, ни е известно до изданието на нашата хроника още отъ два исторически извора: отъ *Именика на българските князе*, издаденъ отъ А. Попова, дѣто ние четемъ: *Кѡуртъ ꙗко дръжа рѣмоу доуло, а ꙗко ꙗмоу шегоръ кечеми*.¹⁴⁾ Това кратко и наполовинъ непонятно извѣстие не ни дава никаква прѣдстава за дѣятелността на този князь: то само опрѣдѣля на Коврата мѣстото въ списъка на първитѣ български князе. Вториятъ изворъ е *хрониката на Никифора*, патриарха цариградски, или тъй наречени *Breviarium Nicephori*.

Никифоръ, приемникъ на патриарха Тарасия, заема въ патриаршеския прѣстолъ отъ 806—815 год. За неговото мѣсто въ съврѣмнената нему история говорять близкитѣ му и приятелски отношения къмъ извѣстния съсь своитѣ химни и други съчинения Теодоръ Студитъ и енергичната борба, която той водилъ наедно съ послѣдния противъ императоро-иконоборецъ Лъвъ V Арменинъ (813—820). Обаче своята неустрашима ревност Никифоръ заплатилъ съ лишение отъ епископско достоинство и съсь заточение (815); той умрѣлъ като простъ монахъ въ 829 г. Неговата паметъ се празнува както отъ православната, тъй и отъ католическата църква. Главната сила на Никифора, като писателъ, лежи безъ съмнѣние въ теологическитѣ му съчинения, въ които той съ неуморно въодушевление излага главния и основния въпросъ на онова врѣме — иконопочитаньето. Тѣ сж отбѣлѣжени съ енергическа искреностъ и съ пълно и гладко изображение. Освѣтъ това отъ патриарха Никифора ние имаме още двѣ исторически съчинения: първото е тъй наречената *Хронография ѡντορος* — твърдѣ сухо хронологическо прѣброение на събитията отъ Адама до годината на Никифоровата смъртъ и второто, което е за насъ най-важно, е *Ιστορία ѡντορος ἀπὸ τῆς Μανρικίου βασιλείας*. Това съчинение обема врѣмето отъ смъртъта на императора Маврикия до свадбата на най-стария сивъ на импер. Константина V Копронима (741—775), по-послѣ — императоръ Лъвъ IV (775—780), т. е. отъ 602—769. То е единъ твърдѣ популярно изложенъ разказъ както за най-забѣлжителнитѣ, тъй и за най-маловажнитѣ събития. Изворитѣ, отъ които се ползувалъ Никифоръ за своя *Breviarium*, не сж ни извѣстни по име, и прѣдполага се да сж съвсѣмъ изгубени. Никифоръ се посрѣща често пкти почти буквально съ Теофана; обаче нито той се е ползувалъ отъ Теофана, нито пъкъ Теофанъ отъ него, а и двамата, както се види, сж черпали отъ нѣкой неизвѣстенъ намъ старъ авторъ. Отъ другитѣ хронисти, които трактувалъ за сѣщото врѣме, само Георги Монахъ свободно е извлѣкълъ една часть отъ хрониката на Никифора; въ останалото Георги се е ползувалъ не отъ Никифора, а отъ Теофана. Така сѣщо прѣдполага се, че *Breviarium* на Никифора, понеже е дошелъ до насъ въ единъ само ръкописъ, не е намѣрилъ голѣмо съчувствие въ потомството. — Съгласно съ цѣлѣта на тази хроника, а именно да на-

¹⁴⁾ Обзоръ хронографовъ русской редакци, Москва, 1866, I, 25.